

141 (141).
SEDRAK GAYBAKYAN'IN ANLATTIKLARI
(1903, ZEYTUN DOĞUMLU)

Bizi sürgüne gönderdiklerinde, ben on iki yaşındaydım; öyle ki, her şeyi oldukça iyi hatırlıyorum. Bizi Zeytun'un dışına sürdüler; evimizi-barkımızı, tıka basa dolu kilerlerimizi, ağaç ve meyve dolu bahçelerimizi, her şeyi bırakıp ağlaya sızlaya yola düştük. Bizi Konya taraflarına sürgün ettiler; ordan da Der Zor çölüne gittik. Orası ise ana-baba günüydü; köpek sahibini tanımıyordu; insanlar ardı ardına ölüyordu; hastalık, açlık, fakirlik hüküm sürüyordu; bunların hangi birini anlatayım?...

Günü birinde bir Arap beni gördü; herhalde bana acıdı; beni alıp götürdü; evlat edindi. Deveci oldum. Yalınayaktım ve saçlarım uzamıştı; su yoktu ki, yıkanayım; yıkanmak için, deve idrarını yaparken başımı altına tutuyordum...

Bir yerim ağrıdığında, bu Arap babam bana : "Şeytan oraya girmiştir" der ve yanan kömürü etimin üstüne koyardı ki, Şeytan dışarı çıksın. Ben dersene, acıdan geberiyordum; etimin kokusunu alıyordum; ama, elimi kolumu tutmuş oluyorlardı... Vücudumun 20-25 yerinde o tür yanık izleri vardır...

Komşu Arap aşiretleri çadırlarımıza saldırıp yağmaladılar; kadınları kaçırdılar; erkekleri öldürdüler. Yeni sahipler, develer ve kadınlarla birlikte beni de sürüp götürdüler. Bağdat-Berlin demiryolunun geçtiği, Irak'ın kuzeyindeki tarihi Ninova şehri yakınlarındaki Musul'a vardık. Ben o Arapların yanından usulca kaçtım; pazara gidip Ermenileri buldum. İyi kalpli bir insan beni dükkânına götürdü; onunla çalışıyordum.

Sonra, evlendim; bir aile kurdum; Ermenistan'a geldik.